

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Rýmařov

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Rýmařov se nachází v severozápadní části Moravskoslezského kraje a tvoří 1 z 22ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. Stručná charakteristika SO ORP Rýmařov je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 11 obcí;
- v dotčeném území žije celkem 16.180 obyvatel (což je 2. nejnižší údaj kraje), z toho 8.560 v jádrovém městě;
- rozlohou téměř 332 km² se řadí mezi 5 největších obvodů;
- SO je nejrůdněji osídleným obvodem (49 obyv./km²).

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Moravskoslezském kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Rýmařov	11	16180	8560	332
Bohumín	2	34051	21726	73
Bílovec	12	25873	7551	162
Bruntál	31	38013	16925	630
Český Těšín	2	26300	25106	44
Frenštát pod Radhoštěm	6	19120	10958	99
Frydek-Místek	37	110532	57523	480
Frydlant nad Ostravicí	11	23941	9808	317
Havířov	5	92319	77371	88
Hlučín	15	40224	14049	165
Jablunkov	12	22711	5717	176
Karviná	4	69158	57842	106
Kopřivnice	10	41256	22649	121
Kravaře	9	21324	6762	101
Krnov	25	41680	24518	574
Nový Jičín	16	48410	23731	275
Odry	10	17301	7358	224
Opava	41	101758	58054	567
Orlová	4	39091	30722	45
Ostrava	13	328323	297421	332
Třinec	12	55264	36401	235
Vítkov	12	13773	5942	280
Průměr za kraj	14	55755	---	247

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel SO):

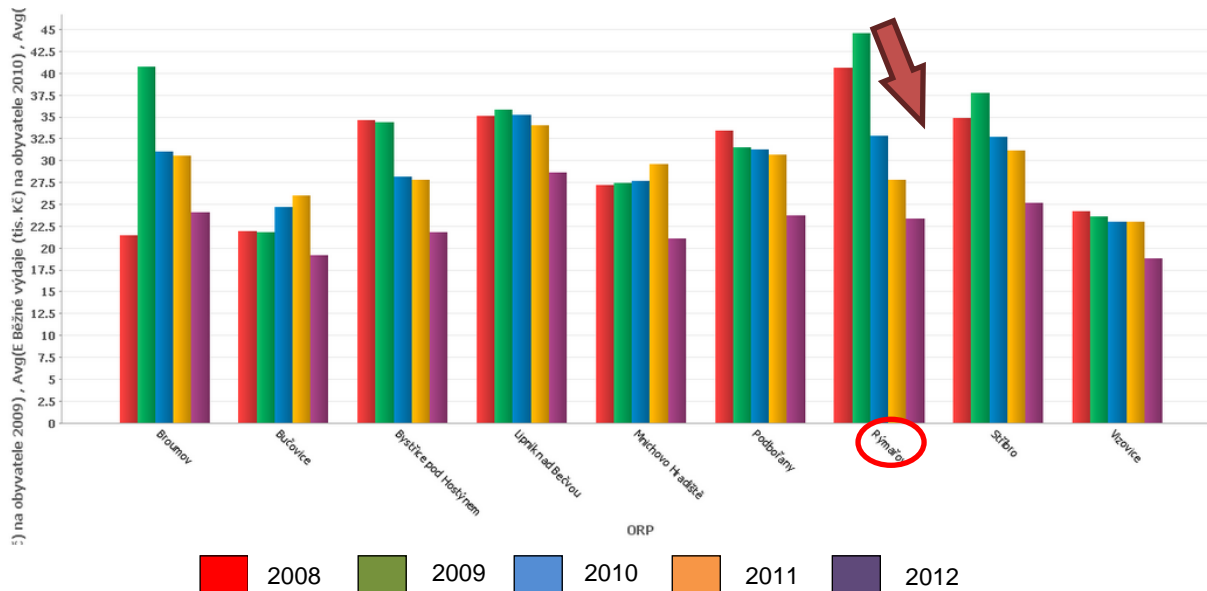
- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 15.000 až 17.000 obyvatel (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Bučovice, Broumov, Lipník nad Bečvou, Stříbro, Mnichov Hradiště, Bystřice pod Hostýnem, Vizovice, Podbořany);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 10 až 11 obcí (celkem 11 srovnatelných SO ORP: Kuřim, Jablonec nad Nisou, Tanvald, Železný brod, Frydlant nad Ostravicí, Kopřivnice, Odry, Uničov, Otrkovice, Litvínov, Podbořany).

2. Ekonomická výkonnost

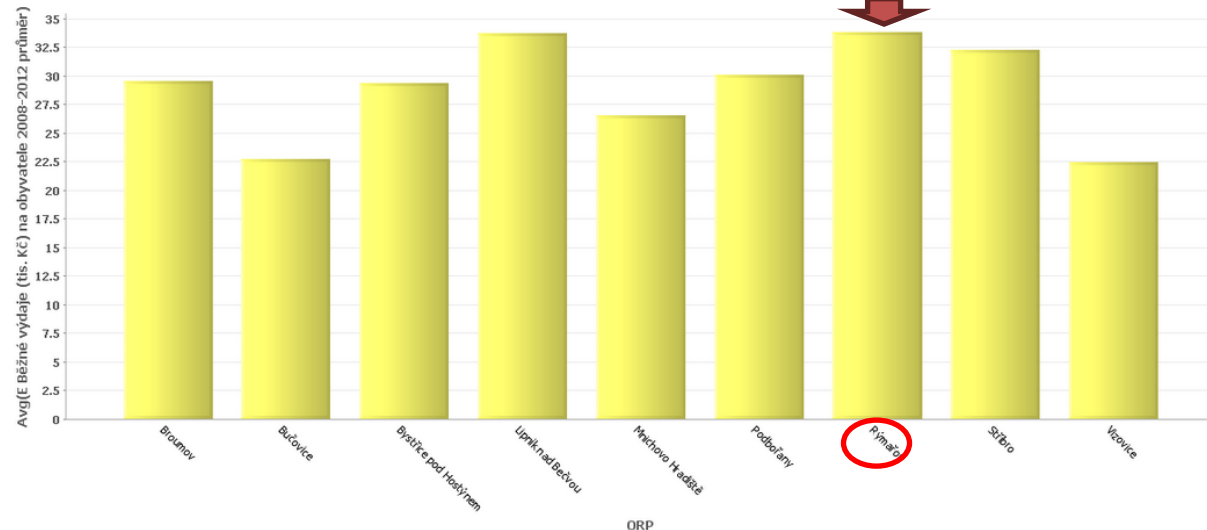
Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se podívat na srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Na počátku sledovaného období – v letech 2008-2009 - byly hodnoty rýmařovského obvodu nejvyšší ve vzorku SO (kritérium počtu obyvatel SO), v roce 2010 pak obvod poklesl na 2. místo. V následujících letech se absolutní výše *Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

běžných výdajů SO ORP Rýmařov pohybovala v samém středu skupiny sledovaných SO ORP (v průměru za roky 2008-2012 ca 34 tis. Kč/obyv.), což bylo dáno sestupnou tendencí patrnou u tohoto obvodu. Viz obrázky 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 15 – 17 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

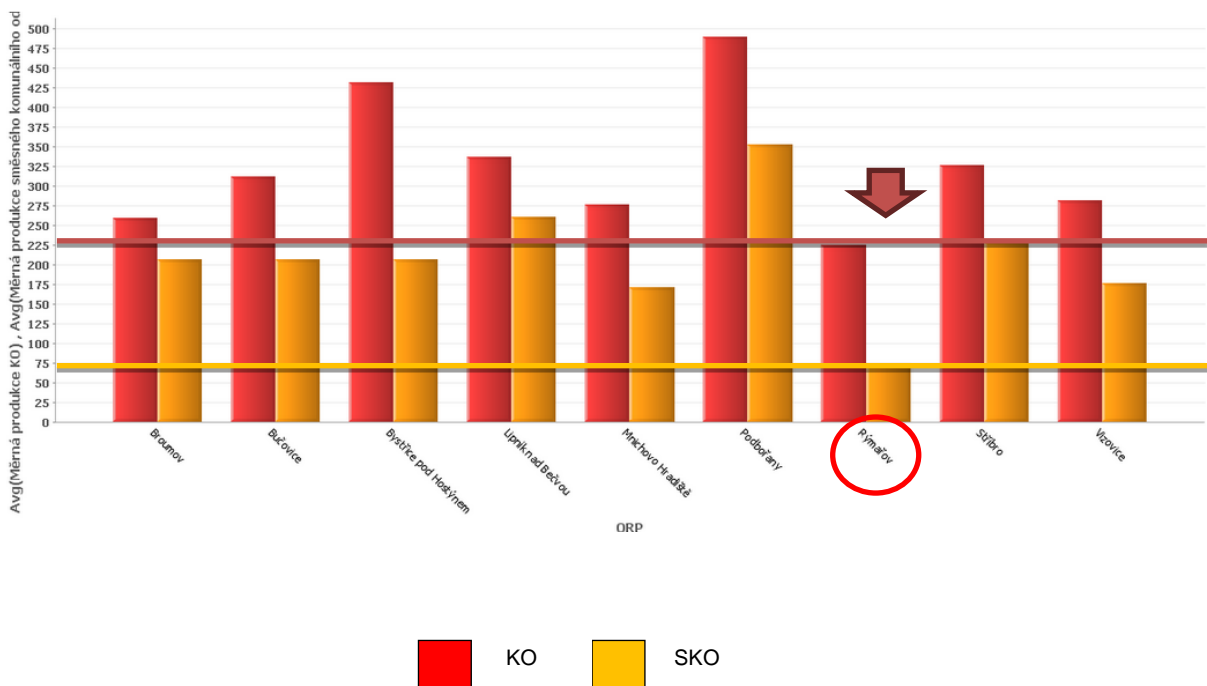
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 15 – 17 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Odpadové hospodářství

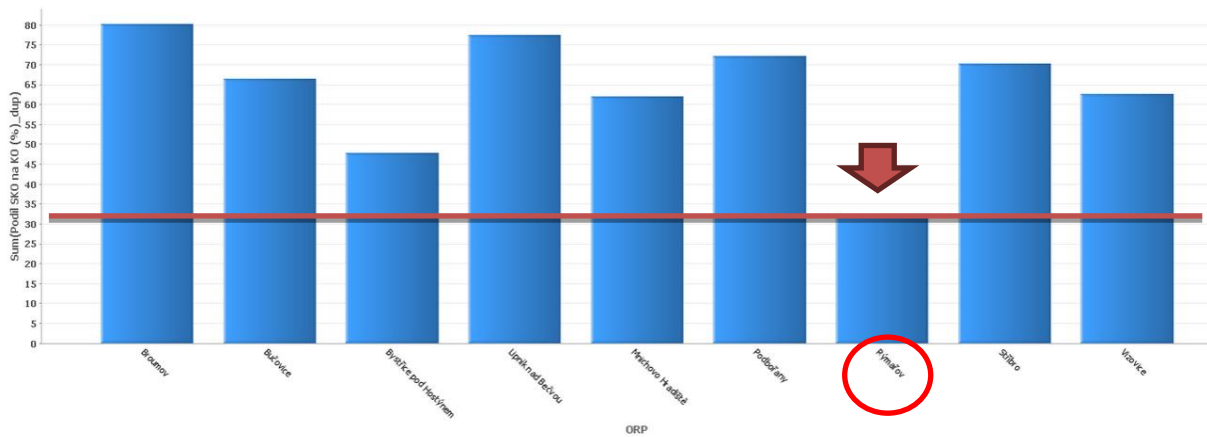
Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Rýmařov významné srovnání **produkce odpadů**. Celková **měrná produkce KO** rýmařovského obvodu je mezi srovnávanými obvody **nejnižší** (ca 225 t/1.000 obyv.). Stejně tak i produkcí SKO obsadil obvod nejnižší příčku (ca 72 t/1.000 obyv.). Pozitivní je také nejnižší podíl SKO na KO ve vzorku SO, který činí ca 32 %. Viz obrázky 3 a 4¹.

Obrázek 3: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 15 – 17 tis.; v tunách/1.000 obyv.)

Obrázek 4: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 15 – 17 tis.; v %)

¹ červená linie značí úroveň celkové měrné produkce KO rýmařovského obvodu, oranžová linie pak úroveň měrné produkce SKO
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

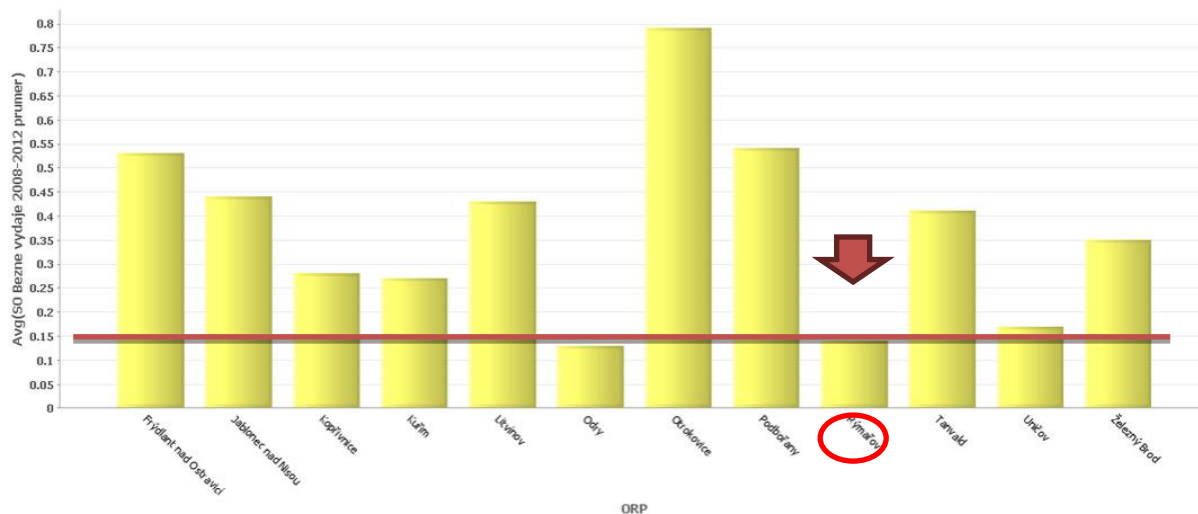
4. Sociální služby

Při bližším pohledu na sociální služby zaujme v případě SO ORP Rýmařov srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Po celé sledované období se rýmařovský obvod řadí k trojici obvodů s nejnižší hodnotou parametru u vybraného vzorku SO ORP. Výše běžných výdajů obvodu má navíc stabilní výši – pohybuje se v rozmezí 0,13-0,15 tis. Kč/obyv./rok. Průměr pak činí 0,14 tis. Kč/obyv./rok. Situaci znázorňují obrázky 5 a 6.

Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 10 – 11) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 10 – 11) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP RÝMAŘOV	
základní charakteristika	v Moravskoslezském kraji správní obvod ORP Rýmařov: <ul style="list-style-type: none"> rozlohou patří mezi pěti největších obvodů z hlediska počtu obyvatel je 2. nejmenší disponuje nejnižší hustotou zalidnění
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> vysoké hodnoty běžných výdajů na obyvatele na počátku sledovaného období
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> nejnižší měrná produkce KO i SKO nejnižší podíl SKO na KO
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> 2. nejnižší průměrná výše běžných výdajů na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)